

Список використаних джерел

1. Доніч О. Колесо штучного інтелекту. URL : <https://enigma.ua/articles/koleso-shtuchnogo-intelektu> (дата звернення: 01.03.2024).
2. Литвиненко І. Круги Луллія як інноваційна методика мовленнєвого розвитку дошкільнят. *Збірник наукових статей учасників Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, магістрів та молодих науковців «Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, досвід, перспективи розвитку»* (23 жовтня 2020 року) / за заг. ред. проф. О. Л. Кононко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С. 218-222.
3. Острань Р., Музика Г. Круги обертаємо, фрукти й овочі збираємо. Дидактичні ігри для дітей дошкільних груп. *Дошкільне виховання*. 2020. № 8. С. 26-28.

Тарас Кухарчук,
студент магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ

У сучасних умовах, коли відбуваються глибокі зміни в житті суспільства, коли Україна виборює свою незалежність у кривавій війні одним із центральних напрямків роботи з підростаючим поколінням стає громадянське виховання. Зараз, в період нестабільності, виникає необхідність повернутися до кращих традицій нашого народу, до його вікового коріння, до таких вічних понять, як рід, родина, Батьківщина. З досвіду розвитку суспільства відомо, що в унітарних державах, а саме такою, згідно з Конституцією, є Україна, однією з найпотужніших сил у її становленні є національна самосвідомість громадян. Національно свідомі люди є патріотами своєї Батьківщини, які цікавляться її сучасним та майбутнім, вони готові брати активну участь у її розбудові, поступаючись особистими інтересами.

Тому проблема пошуку ефективних форм роботи, застосування яких забезпечило б розв'язання завдань всебічного розвитку особистості дитини в ЗДО, відповідно до державних вимог, є дуже актуальною. Педагогу дошкільної освіти необхідно орієнтуватися у широкому спектрі сучасних технологій.

Інноваційні технології - це система методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів, спрямованих на досягнення позитивного результату за рахунок динамічних змін у особистісному розвитку дитини в сучасних соціокультурних умовах. Педагогічні інновації можуть як змінювати процеси виховання і навчання, так і вдосконалювати їх. Інноваційні технології поєднують прогресивні креативні технології та стереотипні елементи освіти, що довели свою ефективність у процесі педагогічної діяльності [1, с. 44].

Інновація – це створення та впровадження різного виду нововведень. Метою інновацій у змісті освіти є підвищення її якості через інноваційні педагогічні технології навчання дітей. У сучасному суспільстві відбуваються динамічні зміни, які характеризуються великою кількістю нововведень. Інноваційні процеси є закономірністю розвитку сучасної дошкільної освіти [3, с. 64].

Громадянське виховання дітей дошкільного віку є важливою складовою виховного процесу, що сприяє формуванню свідомих, відповідальних та патріотично налаштованих громадян. Використання красназвчої роботи як засобу громадянського виховання відкриває нові можливості для розвитку дітей. Інноваційні форми та методи, що застосовуються в цьому напрямку, мають важливе значення для ефективного виховання дошкільників.

Проектна діяльність передбачає участь дітей у дослідницьких проектах, спрямованих на вивчення рідного краю. Дошкільники залучаються до створення проектів на теми «Моя сім'я та наше місто», «Історія мого рідного краю», «Збереження природи нашого краю» тощо. Це дозволяє дітям збирати інформацію, проводити інтерв'ю з місцевими жителями, створювати малюнки та макети. Дослідження місцевої історії через проекти, такі як «Видатні постаті нашого краю» або «Історичні події нашого міста»,

допомагають дітям зрозуміти минуле свого рідного краю та сформувати почуття гордості за його досягнення.

Соціальні проекти, наприклад, «Допомога літнім людям», «Благодійні акції для тварин» залучають дітей до соціально корисної діяльності, сприяють розвитку емпатії та соціальної відповідальності [2, с. 284].

Таким чином, проектна діяльність у дошкільних навчальних закладах є важливим інструментом розвитку особистісних якостей, формування громадянської свідомості та активної життєвої позиції у дітей.

Інтерактивні методи навчання відіграють ключову роль у формуванні громадянської свідомості та активної життєвої позиції у дітей дошкільного віку. Вони сприяють не тільки засвоєнню знань, але й розвитку критичного мислення, співпраці та відповідальності, що є важливими компонентами громадянського виховання.

Рольові ігри дозволяють дітям відчути себе у різних соціальних ролях, що допомагає їм зрозуміти важливість громадянських обов'язків та відповідальності. Наприклад, гра «Мер міста» допомагає дітям усвідомити, як приймаються рішення на рівні громади та які обов'язки мають посадові особи [3, с. 3-5].

Організація дискусій та дебатів на теми, пов'язані з життям громади, дозволяє дітям висловлювати свої думки, аргументувати позиції та слухати інших. Це сприяє розвитку критичного мислення та толерантності до різних точок зору.

Групові завдання та проекти сприяють розвитку навичок співпраці та комунікації. Наприклад, створення спільного проекту на тему «Як ми можемо допомогти нашій громаді» допомагає дітям навчитися працювати разом, розподіляти обов'язки та досягати спільної мети.

Мультимедійні засоби, такі як інтерактивні презентації, відеоматеріали та онлайн-ігри, можуть бути ефективними інструментами для формування громадянської свідомості. Вони дозволяють дітям візуалізувати інформацію та взаємодіяти з навчальним матеріалом у захоплюючий спосіб [2].

Таким чином, інтерактивні методи навчання забезпечують ефективний розвиток громадянської свідомості та активної життєвої

позиції у дітей дошкільного віку. Використання цих методів сприяє формуванню у дітей навичок критичного мислення, співпраці та відповідальності, що є основними компонентами громадянського виховання. Інтерактивні методи дозволяють дітям не тільки здобувати знання, але й активно застосовувати їх у практичних ситуаціях, що сприяє їхньому всебічному розвитку.

Інтерактивні форми ознайомлення з рідним краєм, такі як екскурсії, походи, віртуальні тури та участь у місцевих заходах, сприяють не тільки пізнавальному, але й емоційному розвитку дітей. Вони допомагають формувати у дітей почуття гордості за свою Батьківщину, усвідомлення своєї ролі у суспільстві та готовності брати активну участь у громадському житті [3].

Залучення дітей дошкільного віку до волонтерських ініціатив та соціальних проєктів сприяє розвитку громадянської відповідальності та активної життєвої позиції. Діти можуть брати участь у акціях з благоустрою територій, допомагати літнім людям або брати участь у благодійних заходах.

Проведення благодійних ярмарків, де діти разом із батьками готують саморобні вироби, випічку та продають їх, а зібрані кошти спрямовуються на допомогу нужденним. Наприклад, кошти можуть бути передані до дитячих будинків або на лікування хворих дітей.

Участь у висаджуванні дерев та квітів на території дитячого садка або прилеглих вулиць. Це сприяє усвідомленню дітьми важливості зелених насаджень та необхідності збереження природи.

Участь у соціальних акціях, таких як збір речей для малозабезпечених сімей або підтримка бездомних тварин. Наприклад, діти можуть приносити старі іграшки, одяг або їжу для притулків тварин [70, с. 62].

Отже, залучення дітей до волонтерських ініціатив та соціальних проєктів є важливим інструментом формування громадянської свідомості та активної життєвої позиції. Такі заходи сприяють розвитку у дітей почуття відповідальності, емпатії та готовності допомагати іншим, що є важливими аспектами громадянського виховання.

Проведення майстер-класів та творчих занять із залученням місцевих майстрів і художників є важливим елементом

громадянського виховання дошкільників. Це сприяє не лише розвитку творчих навичок, але й формуванню поваги до національної культурної спадщини, усвідомлення власної ідентичності та зміцненню почуття патріотизму. Залучення дітей до традиційних ремесел та мистецтв допомагає їм відчувати себе частиною великої культурної спадщини свого народу.

Квест є інтерактивною та захопливою формою діяльності, яка може ефективно використовуватися в процесі громадянського виховання дошкільників. Завдяки квестам діти можуть вивчати важливі соціальні та культурні аспекти, розвивати навички співпраці, критичного мислення і творчих здібностей [4, с. 132].

Участь у квестах сприяє емоційному розвитку дітей, допомагаючи їм відчувати радість від досягнень, співпереживання та підтримку однолітків. Наприклад, у квесті «Дорога добра» діти можуть виконувати завдання, що вимагають добрих вчинків і взаємодопомоги.

Приклади квестів для громадянського виховання дошкільників:

- квест «Історія мого міста»: діти проходять маршрут по різних історичних місцях міста, виконуючи завдання, що розкривають значущі події та постаті місцевої історії;

- квест «Таємниці природи»: діти досліджують природу свого краю, вирішують екологічні завдання, навчаються бережного ставлення до навколишнього середовища;

- квест «Культурні скарби»: діти знайомляться з культурними пам'ятками, мистецтвом та традиціями свого народу через виконання творчих завдань і відвідування культурних об'єктів [3, с. 7].

Таким чином, використання квестів у процесі громадянського виховання дошкільників є ефективним інструментом, що сприяє всебічному розвитку дітей, формуванню громадянської свідомості та активної життєвої позиції. Інтерактивність, творчість та співпраця роблять квести захопливим та корисним досвідом для дітей.

Отже, інноваційні форми та методи громадянського виховання дітей дошкільного віку засобами краєзнавчої роботи створюють

умови для всебічного розвитку дітей, формування у них громадянської свідомості, любові до рідного краю та активної життєвої позиції. Використання таких методів сприяє не лише пізнавальному, але й емоційному залученню дітей до процесу виховання, що робить його ефективним та цікавим.

Список використаних джерел

1. Лижник О.М. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку. Хмельницький : Барвінок, 2016. 132 с.
2. Стаєнна О. Традиції рідного краю як засіб громадянського виховання дітей старшого дошкільного віку. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*, 2013. Випуск 47. С. 283- 287.
3. Сухар В.Л. Ознайомлення з соціально-предметним довкіллям. Середній дошкільний вік/ Упоряд. В.Л. Сухар. Харків: Ранок, 2019. 192с.: іл.+CD-ROM. (Сучасна дошкільна освіта).
4. Тесленко С. Виховання національно-патріотичних почуттів дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з рідним краєм. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*, 2018. Том 3, № 20. С. 131-137.

Ольга Лопатюк,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Тамара Пагута,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»

РОЛЬ КОНТРОЛЮ ЗА ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ В ЗДО

Реформування сучасної системи освіти України, зокрема дошкільної, ставить нові виклики перед керівниками закладів дошкільної освіти (ЗДО), серед яких особливе місце займає система контролю за освітнім процесом. Контроль у ЗДО сприяє забезпеченню якості освітніх послуг, дотриманню стандартів освіти, а також стимулює професійний розвиток педагогічного персоналу. У сучасних умовах особливо актуальним є створення системи